

L'EUROPA DE LES PORTES TANCADES

Vinyetes d'en Jap i comentaris de les entitats de cooperació gironines.

CARACTERÍSTIQUES DE L'EXPOSICIÓ

Una exposició sobre la intolerància que practiquem, la catatonia en la que vivim, la venda d'armes dels nostres governs, l'ajuda humanitària de les institucions... Les injustícies, els abusos i les violacions a les persones i regions més vulnerables... i al planeta.

Vint il·lustracions publicades a El Punt Avui els darrers anys, i en les que les entitats de la Coordinadora han participat amb vint comentaris i reflexions. L'Europa de les portes tancades a les persones, als intercanvis, al benestar, a la concòrdia...

- **Títol:** L'Europa de les portes tancades
- **Format:** 11 plafons roll-up de 100 x 200cm
- **Tema:** Drets Humans i migracions
- **Preu:** Gratuït amb fiança de 50 euros
- **Idioma:** Català
- **Edat:** A partir de 12 anys
- **Autor:** Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme.

Visualització des del web de la Coordinadora d'ONG Solidàries: https://youtu.be/6WtevLC2_2Y

GUIA PER A L'ALUMNAT I PROFESSORAT

Aquesta guia pretén completar el treball i la visita que es fa dels plafons de l'exposició de vinyetes d'en Joan Antoni Poch (JAP). Unes vinyetes que toquen un punt en comú, el d'una societat europea que tanca les portes a les persones que volen accedir-hi, però no als productes o matèries primeres amb les que fa negoci i, fins hi tot, utilitza per participar en els conflictes. Una exposició que parla de les migracions forçoses i dels migrants, del rebuig, de les lleis injustes, de les presons i murs que construïm, de l'abús i l'esclavatge modern, del lliure comerç i de nosaltres que assistim impassibles a la tragèdia més gran de la nostra història: la deshumanització del patiment dels nostres iguals.

Aquest treball us l'oferim en format de petites activitats per fer dins l'aula. Cada una està pensada per a alumnat jove a partir de 3r d'ESO, tot i que alguna es pot dur a terme en cursos inferiors. Per a l'alumnat més jove, el CeDRe disposa de tallers i materials que es poden sol·licitar directament al telèfon: 972 219 916 o bé per correu-e a recursos@solidaritat.org.

Al costat del títol de l'activitat hi ha relacionada la matèria escolar que creiem que hi està més relacionada -s'ha posat a títol indicatiu- per facilitar-ne la seva posada en pràctica, però no n'exclou d'altres ni moments en què es pugi realitzar l'activitat.

Qualsevol proposta de millora o de treball que considereu ens la podeu fer arribar per correu electrònic a: recursos@solidaritat.org

A part de les activitats que us ofereix aquesta guia, podeu trobar-ne altres de dinamitzades, així com carpetes pedagògiques i més recursos per aprofundir-hi a: www.solidaries.org/cedre

Objectius de treball:

- Donar a conèixer diferents injustícies que pateixen les persones migrants
- Obrir el debat sobre les migracions a l'aula
- Donar una visió crítica sobre l'actuació d'Europa davant el drama de les migracions

ACTIVITATS :

Activitat 1: Ciències Naturals. PRIMER CONGRÉS PEL CANVI CLIMÀTIC

Aquesta activitat té una durada d'un dia complert o de diferents sessions. Dividiu el grup classe en tres subgrups els quals estudiaran les entitats ecologistes que us proposem (si en voleu estudiar d'altres, cap problema, només heu d'assegurar-vos de tenir-ne el màxim d'informació possible)

- Via Campesina: <https://viacampesina.org/es/>
- Veterinaris sense fronteres, Justícia Global: <https://cat.vsf.org.es/>
- Ecologistes en acció: <https://www.ecologistasenaccion.org/rubrique65.html>

Un cop estudiades, prepareu una presentació de cadascuna d'elles. Aquestes presentacions les haureu de mostrar a la resta del grup al "Primer Congrés pel Canvi Climàtic del Centre".

Pas 1: Presentació dels ponents

1. Organitzeu l'auditori amb tots els materials necessaris per tal que tothom pugui fer la seva presentació.
2. Busqueu un parell d'alumnes que facin de conductors del Congrés (donar la benvinguda, presentar els ponents i els projectes...).
3. Finalment, inaugureu el congrés i que cada grup presenti les seves accions per recuperar el medi ambient i educar la població perquè reaccioni i passi a l'acció.

Pas 2: Tallers del congrés

Un cop presentades les opcions, dividiu-vos en petits grups on estiguen barrejades persones de cadascuna de les ONG.

Cada grup tindrà una tasca diferent: 1: Elaboració d'un manifest de bones pràctiques per penjar als passadissos i al web/blog del centre (localitzeu les bones pràctiques que ja s'estan duent a terme al centre escolar i completeu-les amb les propostes extretes de les ponències). 2: Escolliu la millor campanya presentada pels ponents i elaboreu materials per donar-la a conèixer a la resta d'alumnes del centre. 3: Escolliu una acció a fer com a grup de les que proposen les 3 ONG que heu estudiat, i prepareu tot el que calgui per dur-la a terme (enviar cartes als governs, participar en alguna fira, etc.)

Pas 3: Creem la nostra pròpia ONG a favor del clima i el medi ambient

Obriu una pròpia ONG que vetlli per dur l'educació sobre el clima i el medi a l'escola. Demaneu que s'hi apunti també algun familiar i professor/a. Planifiqueu accions durant tot l'any i accepteu nous voluntaris i voluntàries d'altres cursos. Obriu un apartat al blog o web del centre on anar explicant i publicitant les vostres accions.

Activitat 2: Français.

EXPLOTATION DU TRAVAIL OU ESCLAVAGE MODERNE

L'esclavage est une forme de travail forcé. L'esclave est privé de liberté et considéré comme la propriété d'une autre personne, son maître. L'esclave lui est assujéti et doit lui obéir en tout. Il travaille sans être payé. Pour en savoir plus, voir la vidéo :

<https://education.francetv.fr/matiere/actualite/cm1/video/pourquoi-y-a-t-il-de-l-esclavage-dans-le-monde-1-jour-1-question> Publié le 01 décembre 2012 à 11h25 France TV

Voici le témoin de Mary, une jeune fille qui raconte sa vie comme esclave. Article publié dans Le Nouvel Observateur du 29 novembre 2012 :

«J'ai 29 ans et Mary n'est pas mon vrai prénom, mais j'ai peur qu'on me reconnaisse. La plupart de mes proches ne savent rien de ce qui m'est arrivé, je ne voudrais pas leur faire de peine. Autrefois j'avais des rêves. Je voulais apprendre le droit ou devenir infirmière, je voulais être une femme indépendante. J'ai grandi dans la banlieue de Mombasa, la deuxième ville du Kenya, avec mes parents, mon grand frère et ma petite soeur. Mes parents - mon père est mécanicien et ma mère ne travaille pas - ne gagnent pas assez pour payer nos études.

Lorsque je décroche mon bac à 18 ans, je comprends que mon père a un plan pour moi. Loin de l'université : il m'a promise à un de ses amis, un "vieux" qui veut faire de moi sa quatrième épouse, en échange d'argent. Je ne veux pas de cette vie, je la repousse de toutes mes forces. Mon père ne comprend pas. C'est un homme sévère, qu'on ne conteste pas, c'est comme ça depuis que je suis petite : s'il dit quelque chose, on le fait.

Lorsque mon père est mécontent, il nous frappe avec un bâton. Ma mère n'est pas toujours d'accord mais elle ne peut rien y changer, il reproduit sur nous ce qu'il a connu enfant : quand il est mécontent, il nous frappe avec un bâton ou avec un tuyau en caoutchouc. Mon grand frère, qui s'est rebellé, a quitté la maison pour aller à la capitale, Nairobi. Je vais partir moi aussi, moi qui n'ai jamais eu le droit de sortir seule dans la rue, je veux choisir ma vie.

Une de mes amies a travaillé en Arabie saoudite. Elle peut m'aider à trouver un travail là-bas, le temps de gagner de quoi payer mes études. Sans rien dire, je prépare mon départ. Une famille cherche un professeur d'anglais pour deux ans. Ce sont de lointains parents du roi Fahd. On les appelle prince et princesse. Ils sont prêts à payer mon billet d'avion et à me fournir un visa.

Je mets quelques affaires dans un sac, je prends mon passeport, que ma mère garde avec les papiers de la famille dans un tiroir de sa chambre, et je pars sans laisser d'explication. Le car jusqu'à Nairobi puis l'aéroport. C'est la première fois que je prends l'avion. Je ne cesse de pleurer. Dans le miroir des toilettes, mes yeux sont gonflés et rouges.

"Je ne sais pas que j'entre en prison" A Riyad, un policier me demande mon passeport. Je le lui tends. A ce jour, je ne l'ai pas retrouvé. Il le donne à celui qui vient me chercher, un homme très grand et très noir - c'est idiot mais ça me surprend qu'il soit si foncé. Il est l'un des chauffeurs, il ne parle pas anglais, alors nous restons silencieux pendant le trajet jusqu'à la maison. Je regarde par la fenêtre cette ville totalement vide. Je pense à mes parents, je me répète : 'Tu fais un peu d'argent et tu rentres au Kenya.' Je ne sais pas que j'entre en prison.

Une femme me désigne ma chambre : un compartiment dans un conteneur séparé en trois pièces. Je partagerai la mienne avec une Philippine. Deux autres employées, une autre Philippine et une Sri-Lankaise, dorment à côté. Près des chambres, une petite salle de bains, pas de fenêtre, juste une ouverture pour la climatisation.

La maison est immense. Des salons, des chambres, des canapés, des tapis, des meubles à n'en plus finir. Vivent ici un couple et ses sept enfants, quatre filles et trois garçons. La princesse m'explique que je dois m'occuper de deux de ses filles, âgées de 13 et 15 ans, comme une mère le ferait : les nourrir, les habiller, les accompagner partout, m'occuper de leurs affaires, être à leur disposition 24 heures sur 24.

"La princesse nous gifle"

Mes journées débutent à 5 heures du matin. Je prépare leur petit déjeuner, je les réveille et je les habille. Oui, même adolescentes, elles ne s'habillent pas seules. La première fois, la plus jeune m'a dit : 'Mets-moi mes chaussettes, dépêche-toi !' Ensuite, nous partons à l'école. La famille possède six voitures, des grosses cylindrées, mais personne sauf le prince ne doit être seul avec son chauffeur. Je porte leurs cartables, les monte jusqu'à leurs classes. Puis je rentre faire le ménage. Je sais que la princesse passera son doigt pour vérifier qu'il ne reste pas un grain de poussière.

Le plus pénible, c'est la lessive. La machine est vétuste. Il faut faire le rinçage à la main, ça prend des heures et l'eau est glacée. La buanderie est sur le toit de la maison. En hiver, on gèle. En été, la chaleur est si insupportable que nous sommes en sous-vêtements. Nous n'avons pas le droit de laver nos affaires dans la machine, devant nous contenter du lavabo. Parfois nous trichons bien sûr mais l'une d'entre nous, je ne sais pas pourquoi, nous dénonce. La princesse nous gifle.

"Jamais un jour de repos"

Si les filles ont un problème, l'école appelle le standard central de la maison et on me prévient : à moi de gérer, aller les chercher, les conduire à l'hôpital si c'est sérieux. Les parents, eux, dorment. Ils ne se réveillent pas avant 18 heures et se couchent au petit matin, lorsque leurs enfants se lèvent. Le prince dirige une entreprise d'immobilier. Il part au bureau après la prière de la nuit. Il y reste jusqu'à 23 heures puis c'est l'heure du dîner. Nous attendons qu'ils terminent pour pouvoir manger à notre tour... s'ils nous laissent des restes, sinon nous devons attendre le petit déjeuner du lendemain. La princesse est perpétuellement au régime, elle se nourrit d'oeufs durs et de café. Sa vie est vide. La mienne est emmurée.

Je suis restée trois ans et dix mois chez eux, j'aurais pu y passer ma vie entière. Jamais un jour de repos et une vue bouchée par les rideaux aux fenêtres. Nous gagnons 600 riyals par mois (l'équivalent de 125 euros). Je n'ai pas le droit de téléphoner à ma famille. Les seules sorties, pour acheter des vêtements par exemple, doivent être autorisées par la princesse, et collectives, nous sommes toujours chaperonnées par un chauffeur. Elles sont très rares, peut-être deux fois par an. Sinon, nous sortons pour accompagner la famille.

"Sans passeport ni argent je suis prise au piège"

C'est un signe extérieur de richesse pour eux : une famille sans domestique est mal vue. Je rencontre d'autres servantes. On me raconte l'histoire de cette fille qui de désespoir s'est jetée du haut de la maison. Et celle qui a laissé son bébé de 3 mois chez elle, sans espoir de le revoir. On parle de cette patronne qui exige de sa bonne qu'elle tire la chasse d'eau à sa place. Je comprends que sans passeport ni argent je suis prise au piège.

Le pire, ce sont les vacances. Les enfants sont là en permanence. L'une dort la journée et passe ses nuits devant la télé ? Je dois la regarder avec elle, jusqu'au matin, mais assise par terre car on ne m'autorise pas le canapé. Et puisque sa soeur se lève le matin, je ne dormirai pas. Ça amuse la plus jeune, qui est aussi la plus méchante : 'Nettoie !' me lance-t-elle après avoir volontairement répandu son soda au sol.

"Il est armé d'un couteau. Il me viole"

Quand ils partent en voyage, ils nous emmènent. Egypte, Dubai, Jordanie : nous ne savons jamais où ni combien de temps nous partons. Les séjours à l'hôtel nous angoissent car ils ne réservent pas de chambre pour nous. Nous dormons par terre, au pied des lits des princesses. Et, puisqu'ils mangent au restaurant, nous n'avons plus leurs restes pour nous nourrir. Nous emportons des biscuits dans nos valises mais nous avons faim. Lorsqu'ils sortent pour visiter les villes, ils nous emmènent rarement. Je me souviens d'avoir été dans une fête foraine en Egypte, c'est tout. La plupart du temps, nous restons à l'hôtel, enfermées à clé dans la chambre.

En octobre 2008, la famille séjourne à Genève et décide de faire une escapade à Paris. Nous prenons le train. Je suis la seule domestique à être du voyage. Je reste dans la chambre, à faire la lessive à la main, puis à repasser le linge de toute la famille, les parents et leurs sept enfants. Un jour, alors que les autres sont sortis, le fils aîné ouvre la porte. Il est armé d'un couteau. Il me viole.

Hagarde. Je marche dans cette ville qui m'est inconnue, vite m'éloigne de cette famille qui me tue. C'était simple de sortir, il a oublié de refermer la porte à clé. Descendre, passer la porte, marcher. Au loin la tour Eiffel. La vue brouillée par mes larmes, je ne détache pas mes yeux de ce phare, je marche jusqu'à lui. Arrivée au Trocadéro, je m'écroule sur un banc, en pleurs. Je n'ai rien, ni argent ni papiers. Une femme s'approche. 'Que se passe-t-il, mademoiselle ?' Je ne comprends pas le français. En anglais, elle me demande d'où je viens. Elle me conduit à l'ambassade du Kenya.

"Même si je n'ai plus de rêves, je me sens libre"

C'est là qu'on me met en contact avec le Comité contre l'Esclavage moderne (CCEM) qui me prend en charge. Je vais porter plainte. Mais je sais si peu de chose sur mes bourreaux : même pas leur adresse, pas un numéro de téléphone, je ne connais pas le nom de l'hôtel où ils sont descendus ni leur destination future. J'ai en tête aussi leur impunité. Membres de la famille royale saoudienne, ils ne sont jamais inquiétés chez eux. Ici, la police m'interroge mais à ce jour ça n'a encore rien donné.

Je veux tourner la page. J'aurais pu rentrer au Kenya, reprendre la vie là où je l'avais laissée, sans plus de moyens. J'ai expliqué à mes parents, ils ont compris je crois. Ils ne savent pas ce que j'ai enduré, ni le viol ni l'esclavage. Ca les aurait blessés. En 2011, mon père est décédé, je ne l'ai pas revu. J'aurais aimé lui parler, lui dire que malgré tout, je ne lui en veux pas. Mais il est trop tard.

J'essaie de vivre chaque jour après le précédent. J'ai appris le français et obtenu une carte de séjour. J'ai fait une formation et j'ai deux emplois : je garde des enfants et je donne des cours d'anglais à domicile. J'ai un ami depuis peu, j'ai mis du temps à accorder ma confiance à un homme. Pour la première fois de ma vie, même si je n'ai plus de rêves, je me sens libre."

Par groupes, répondre les questions :

1. C'est quoi l'esclavage moderne ?
2. Pour quoi l'esclavage ? À qui bénéficie ?
3. Qui sont les victimes ?
4. Qui sont les exploités ?
5. Les différentes formes d'exploitation sont...
6. Comment sont punis les esclaves qui ont tenté de s'enfuir ?
7. Les droits de l'homme ou des enfants et l'esclavage moderne
- 8....

En savoir plus ? Voici un site d'Internet, du Comité contre l'esclavage moderne: <http://www.esclavagemoderne.org/008-l-esclavage-moderne/13-page.htm>

Activitat 3: Música. COMPOSITORS I REFUGI

Un mateix projecte i dues notícies. Escolliu la que més s'adigui amb el vostre alumnat per donar a conèixer el projecte Orpheus XXI, crear una orquestra amb músics refugiats (textos 1 i 2) o el projecte de Cateura, al Paraguai (text 3).

Escolliu un projecte, estudieu-lo i escolteu-ne i analitzeu-ne els seus concerts. La música i el seu poder en la construcció i reparació dels conflictes i danys que patim les persones. Elaboreu-ne un treball i publiqueu-lo al blog del centre. Dels dos projectes en trobareu música, reportatges i informació variada a internet.

1-

El director de orquesta de origen catalán Jordi Savall creó en Francia una escuela musical con músicos refugiados. Un proyecto que busca vencer el miedo a los refugiados en Europa. Llegiu o escolteu la noticia i l'entrevista: (Per escoltar-la aneu directament al web: <http://es.rfi.fr/cultura/20170303-jordi-savall-monta-una-orquestra-de-musicos-refugiados>)

La melodía es kurda, las voces son de Bangladesh y Bielorrusia. Los dos músicos y las dos cantantes que oímos en este reportaje son refugiados que viven en Europa y que formarán parte del proyecto de escuela musical impulsado por Jordi Savall.

El especialista en música medieval y director de orquesta de origen catalán finalizó la selección de una veintena de músicos refugiados del mundo entero, y que serán instructores para un centenar de niños refugiados. Esta escuela musical está instalada en un lugar único del patrimonio francés: la antigua salina real de Arc-et-Senans en el este de Francia.

Para Jordi Savall, el punto de partida de este proyecto musical es la situación de miles de refugiados que han llegado a Europa huyendo de Medio Oriente y de África: "Una de las cosas más graves que están pasando en Europa es la incapacidad de Europa de acoger, tanto como el derecho nos obliga, a los refugiados, y que tengamos a esos refugiados en situaciones de total desamparo, sin tener las mínimas condiciones higiénicas. Es gravísimo".

"Yo no puedo decidir por Europa pero como músico sí, puedo actuar. Entonces decidí ponerme en movimiento con mis músicos de Siria, de Marruecos, de Turquía, etc., y hacer un plan, y ese plan era muy simple: hay muchos músicos refugiados que están viviendo aquí, que tienen capacidad artística y pedagógica, ¿por qué no seleccionarlos y darles trabajo para que enseñen a los niños y para crear una dinámica de manera que los jóvenes encuentren un sentido a su vida?", prosigue Savall.

País fundamentalista

Azmari Nirjhor es oriunda de Bangladesh y fue seleccionada para formar parte del proyecto Orpheus XXI. Ella cuenta que "Bangladesh es un país fundamentalista. Además de haber sido cantante profesional en mi país, trabajé mucho en defensa de los Derechos Humanos de mujeres y niños. He tenido problemas con el gobierno y ciertos sectores fundamentalistas. Ha sido muy duro. Tuve que huir. Para mí estar aquí es un nuevo inicio y soy feliz".

Durante la presentación del proyecto a la prensa, la voz de esta cantante bangladesí se mezcló con la de Anastasia, cantante tradicional de Bielorrusia.

Este verano, el conjunto de profesores tocará en varios festivales franceses. Y sus alumnos participarán en una gira en el verano 2018. Jordi Savall hará dialogar la música tradicional oriental, mezclada con ritmos medievales europeos.

2-

Proyecto Orfeo XXI: una orquesta de niños y jóvenes músicos refugiados que recorrerá Europa
Llegiu la noticia a: (<https://www.recursosculturales.com/orfeo-orquesta-musicos-refugiados-savall/>)
El proyecto contará con una primera fase, hasta junio de este año, en la que un equipo dirigido por Jordi Savall instruirá a una docena de músicos profesionales refugiados, que después organizarán aulas musicales para grupos de cinco o seis niños también asilados en varias ciudades europeas.

Savall es un especialista en música medieval y director de orquesta de origen, y tuvo a su cargo la selección de un grupo de músicos refugiados del mundo entero que actuarán como instructores para un centenar de niños refugiados.

Esta escuela musical está instalada en un lugar único del patrimonio francés: la antigua salina real de Arc-et-Senans en el este de Francia.

Para Jordi Savall, el punto de partida de este proyecto musical es la situación de miles de refugiados que han llegado a Europa huyendo de Medio Oriente y de África: “Una de las cosas más graves que están pasando en Europa es la incapacidad de Europa de acoger, tanto como el derecho nos obliga, a los refugiados, y que tengamos a esos refugiados en situaciones de total desamparo, sin tener las mínimas condiciones higiénicas. Es gravísimo”.

La orquesta compondrá su repertorio con obras medievales y de los países orientales amenazados por la guerra, en muchos casos solo presentes en la tradición oral.

Los alumnos aventajados de estos grupos participarán en una gira europea en julio y agosto de 2018, aunque antes el conjunto de profesores, bajo supervisión de Savall, tocará este verano en los festivales franceses de música de Arles, Fontfroide y Besançon, para promocionar la iniciativa.

Además de un músico de fama mundial, Savall es conocido por iniciativas culturales en favor del diálogo cultural, como “Las Rutas del Esclavismo” en 2015, por las que es embajador de la Unión Europea para el diálogo intercultural y fue nombrado “Artista para la paz” por la UNESCO en 2008.

“Orfeo XXI” se lleva a cabo como parte de la residencia de Jordi Savall y Le Concert des Nations en la Salina Real de Arc-et-Senans, centro de encuentro cultural, Patrimonio Mundial de la UNESCO. Esta acción se desarrollará entre el 1 de noviembre del año 2016 y el 30 de octubre de 2018. Su objetivo es formar orquestas juveniles, con edades entre 9 y 25 años, integradas por refugiados y ciudadanos franceses. Estos grupos serán supervisados por los músicos refugiados y músicos del equipo de Jordi Savall. En 2018 la experiencia se plasmará en una gira europea.

El intercambio, la ayuda mutua, la transmisión, la práctica en grupo en un contexto intergeneracional e intercultural son fuertes vectores de este proyecto que permitirá la integración de los músicos adultos desarraigados en una vida profesional estable.

Apoiado por el programa de la Comisión Europea, Europa Creativa, el proyecto de cooperación ORFEO XXI se realiza por cuatro socios: la red internacional ICORN (Red Internacional Ciudades de Refugiados) (Noruega), la Asociación COOP’AGIR (Francia), el solución salina real (Francia) y la Fundación CIMA (España). El proyecto también contempla una exposición itinerante que seguirá a los conciertos y un reportaje fotográfico a realizar durante la gira.

3-

Orquestra de reciclados de Cateura, Paraguay. Un altre projecte per als més joves: <http://www.recycledorchestracateura.com/>

En aquest cas, l'orquestra està formada per joves que viuen en zones rurals molt empobrides i en la que el director de l'orquestra i del projecte els acull i els ensenya no només a tocar, sinó a construir els seus propis instruments a partir de les deixalles que hi ha en els abocadors de la regió.

Hi ha d'altres projectes semblants, com l'orquestra creada a Bèlgica dins el projecte «Refugiados por Refugiados», i fins i tot grans músics a qui podem escoltar en els auditoris de casa nostra i que són refugiats, com l'Ara Malikian, músic i violinista libanès.

Activitat 4: English

IMMIGRANTS (WE GET THE JOB DONE) by K'NAAN

K'Naan was born in Somalia and lived there during the Somali Civil War, which started in 1991. Shortly after the war broke out, K'Naan moved to with his mother and three siblings to New York City, where they briefly joined family members who had previously fled the country. K'Naan and his family then relocated to Toronto, Canada, where he began his career as a rapper.

The Immigrants song: Just days after the Supreme Court approved a tempered version of President Trump's "muslim ban," the video's message rings loud and clear. Its lyrics and visuals powerfully describe the dire conditions facing refugees attempting to immigrate to, and make lives in, America today. It also highlights the immeasurable contributions immigrants have made to a country that continues to dehumanize them.

You are going to watch and sing this song from The Hamilton Mixtape album in 2016. After that, create your own Hip hop song about Migration. *Composers: Keinan Abdi Warsame / Claudia Alexandra Feliciano / Rizwan Ahmed / René Pérez Joglar / Lin-Manuel Miranda / Jeffrey Penalva. Lyrics: © Warner/Chappell Music, Inc, Sony/ATV Music Publishing LLC. Awards: MTV Video Music Award for Best Fight Against the System.*

Watch the video: https://youtu.be/6_35a7sn6ds

Read the lyrics:

You know, and it gets into this whole issue of border security

You know, who's gonna say that the borders are secure?

We've got the House and the Senate debating this issue

And it's, it's really astonishing that in a country founded by immigrants

"Immigrant" has somehow become a bad word

So the debate rages on and we continue

And just like that it's over, we tend to our wounded, we count our dead

Black and white soldiers wonder alike if this really means freedom

Not yet

I got one job, two job, three when I need them

I got five roommates in this one studio, but I never really see them

And we all came America trying to get a lap dance from Lady Freedom

But now Lady Liberty is acting like Hilary Banks with a pre-nup

Man, I was brave, sailing on graves

Don't think I didn't notice those tombstones disguised as waves

I'm no dummy, here is something funny, you can be an immigrant without risking your lives

Or crossing these borders with thrifty supplies

All you got to do is see the world with new eyes

Immigrants, we get the job done

Look how far I come

Look how far I come

Look how far I come

We get the job done

Look how far I come

Look how far I come

Look how far I come

Immigrants, we get the job done

It's a hard line when you're an import

Baby boy, it's hard times

When you ain't sent for

Racists feed the belly of the beast

With they pitchforks, rich chores

Done by the people that get ignored

Ya se armó

Ya se despertaron

It's a whole awakening

La alarma ya sonó hace rato

Los que quieren buscan

Pero nos apodan como vagos

We are the same ones

Hustling on every level

Ten los datos

Walk a mile in our shoes

Abróchense los zapatos

I been scoping ya dudes, ya'll ain't been working like I do

I'll outwork you, it hurts you

You claim I'm stealing jobs though

Peter Piper claimed he picked them, he just underpaid Pablo

But there ain't a paper trail when you living in the shadows

We're America's ghost writers, the credit's only borrowed

It's a matter of time before the checks all come

But

Immigrants, we get the job done

Look how far I come

Look how far I come

Look how far I come

We get the job done

Look how far I come

Look how far I come

Look how far I come

Immigrants, we get the job

Not yet

The credit is only borrowed

It's America's ghost writers, the credit's only borrowed

It's America's ghost writers

America's ghost writers

America's ghost writers, the credit's only borrow-borrowed

It's America's ghost writers, a credit is only borrowed

It's America's ghost writers, a credit is only borrowed

It's America's ghost writers, a credit is only borrowed

It's

Immigrants, we get the job done

Ay yo aye, immigrants we don't like that

Na they don't play British empire strikes back

They beating us like 808's and high hats

At our own game of invasion, but this ain't Iraq

Who these fugees what did they do for me

But contribute new dreams

Taxes and tools, swagger and food to eat

Cool, they flee war zones, but the problem ain't ours

Even if our bombs landed on them like the Mayflower

Buckingham Palace or Capitol Hill

Blood of my ancestors had that all built

It's the ink you print on your dollar bill, oil you spill

Thin red lines on the flag you hoist when you kill

But still we just say "look how far I come"

Hindustan, Pakistan, to London

To a galaxy far from their ignorance

'Cause

Immigrants, we get the job done

Por tierra o por agua

Identidad falsa

Brincamos muros o flotamos en balsas

La peleamos como Sandino en Nicaragua

Somos como las plantas que crecen sin agua

Sin pasaporte americano

Porque la mitad de gringolandia es terreno mexicano

Hay que ser bien hijo de puta

Nosotros les sembramos el árbol y ellos se comen la fruta

Somos los que cruzaron

Aquí vinimos a buscar el oro que nos robaron

Tenemos más trucos que la policía secreta

Metimos la casa completa en una maleta

Con un pico, una pala

Y un rastrillo

Te construimos un castillo

Como es que dice el coro cabrón?

Immigrants, we get the job done

Look how far I come

Look how far I come

Look how far I come

We get the job done

Look how far I come

Look how far I come

Look how far I come

Immigrants, we get the job done

Look how far I come

Look how far I come

Look how far I come

Immigrants, we get the job done

Not yet

Activitat 5: Llengua Castellana

LA POESÍA

Os presentamos a dos grandes poetas americanas que la Coordinadora de ONG Solidàries rescató en la colección de marcadores de 2017: Norah Zapata Prill y Clementina Suárez. Una vez leídos los dos poemas que os presentamos, os pedimos que:

Analicéis la poesía desde el punto de vista del emigrante que lo deja todo para entrar en Europa. Transformad estos sentimientos e imágenes en un nuevo relato en forma de poesía, cómic o prosa y compartidla con vuestros compañeros y compañeras de curso: **EMIGRANTE, de Norah Zapata Prill** (Bolivia, 1946) y **LOS ARADOS, de Clementina Suárez** (Honduras 1902-1991)

Emigrante (Norah Zapata Prill, Bolivia)

A Consuelo Rodríguez de Álvarez

Partir del árbol al que pertenecemos
con el contorno intacto y la semilla pródiga
ofreciéndose
Partir construyendo puentes con una sola mano
Partir
Estar presentes y estar ausentes en los días que nacen
en los días que mueren
En el desorden de la valija
¿Cómo olvidar las nubes con las que dibujó hadas nuestra infancia?
Partir
Saltar por encima del berro, del trigo, de la olla
Partir sin confesar
qué olvido se acopla a la memoria
qué recuerdo oscurece el fuego
Partir dándole forma al viento
Desclavarse
Partir con la raíz sabiendo irrenunciable
saciar la sed
Partir con la sonrisa rota de una madre
Vestir el silencio
Sentir la vida saliéndose del cuerpo
cuando a lejos un pañuelo transpira
Partir con un secreto
Soñar por los otros:
ya no vendrán los juguetes de los pinos
Madurar el higo
Madurar por la higuera estéril
Partir retrasando el reloj
para volver a tiempo
Partir diciendo adiós y dejando a Dios como suplente.

Los arados (Clementina Suárez, Honduras)

Se han bifurcado las sendas
y van atrás los arados.
He comenzado a llamarte “compañera”
y he cosido mi pobreza a tu Pobreza.
Yo un punto tú otro punto
-alguien nos hundió el dedo en los ojos-
porque los dos lloramos sangre...
Pedazos de mi vida, de tu vida
van roturando los arados.

Activitat 6: Plàstica.

CAMPANYA PER LA DIGNITAT

L’objectiu de la sessió és idear i muntar una campanya per la dignitat en la que, a través de la pintura, la fotografia o el vídeo, mostreu les diferents aportacions que fan les persones immigrants a casa nostra. Ha de ser una campanya en positiu que doni valor i apoderi el col·lectiu migrant que conviu amb nosaltres.

Un cop ideada, creeu els plafons, vídeos o fotografies i exposeu-les al vostre centre explicant d’on surt la iniciativa i com heu anat ideant el procés creatiu. Un cop vista al vostre centre, poseu-vos en contacte amb les entitats, biblioteques o sales de lectura del vostre barri per tal que acceptin exposar-la. Envieu també aquesta informació a les entitats culturals, de lleure i/o esport de les que formeu part. Així, d’una banda donareu a conèixer el treball que heu fet al centre educatiu, i de l’altra ajudareu en la sensibilització i difusió del missatge que heu escollit de donar entorn de les migracions i la immigració.

Activitat 7: Educació Física

CAMPIONES MÁS ENLLÀ DELS PODIS

Investigueu la vida d’aquests personatges més enllà dels podis: **Didier Drogba, Maria Toorpakai Wazir, Amna Suleiman, Hassiba Boulmerka i Lilian Thuram**. Per fer-ho, organitzeu-vos en petits grups, escolliu un o una esportista i un cop recopilada la informació feu-ne una presentació a la resta del grup.

La presentació constarà de dues parts diferenciades. La primera serà la presentació de la vida de l’esportista (qui és, on ha nascut, què li ha passat, quin esport practica, què ha aconseguit, què fa ara...) mentre que a la segona haureu de practicar l’esport de la vostra esportista. Per fer-ho caldrà que informeu bé al professor o professora del material que necessiteu i que us doni un cop de mà en la preparació d’aquesta part més pràctica. Cada sessió d’Educació Física estarà dedicada a una persona i el seu esport.

Activitat 8: Matemàtiques.

LA JOVENTUT ESTRANGERA A CATALUNYA

Representa gràficament les dades sobre la població jove estrangera que s'han donat a l'enunciat. (Font. *Idescat 2010*)

1- A Catalunya, el 27,3% de la població jove és de nacionalitat estrangera. En total, són més de 350 mil nois i noies de diverses procedències, principalment marroquina, romanesa i equatoriana. Els col·lectius més joves són els nacionals de Brasil i Hondures, en què el 40% de la població té de 16 a 29 anys. La joventut pakistanesa està molt masculinitzada (hi ha 8 nois per cada noia), mentre que la de Rússia compta amb dues noies per cada noi.

2- Quant a l'índex de masculinitat, els trets característics dels joves són els mateixos que els dels adults: entre els estrangers provinents de països africans o del subcontinent indi són més nombrosos els nois que les noies, arribant a 8 nois pakistanesos per cada noia pakistanesa, 5 gambians o senegalesos per cada noia compatriota i 4 indis per cada noia d'aquest origen. En l'extrem oposat es troben països com Cuba, Hondures o Rússia, que comptabilitzen 2 noies per cada noi.

Distribució comarcal: Situa en un mapa les dades que s'anuncien i fes-ne una taula ràpida d'entendre i llegir (Font *Idescat. Padró 2009*):

3- La joventut estrangera és present a gairebé tot el territori català: només a 60 petites poblacions (la majoria situades a les comarques centrals) no hi consta empadronat cap jove de nacionalitat estrangera. El seu pes en el conjunt de la població de Catalunya és del 4,7%, tot i que en la majoria de municipis catalans la proporció no arriba al 3%. Hi ha, però, 8 municipis en els quals els joves estrangers assoleixen més del 10% de la població total. Entre ells, destaquen 4 poblacions de menys de 5.000 habitants: la Jonquera (Alt Empordà), Ullà (Baix Empordà), Esterri d'Àneu (Pallars Sobirà) i la Portella (Segrià).

Per al conjunt de Catalunya el 27,3% dels joves tenen nacionalitat estrangera, principalment marroquina, romanesa o equatoriana. Hi ha comarques, però, que superen aquesta proporció: la Segarra, l'Alt Empordà, la Val d'Aran, el Montsià o el Gironès tenen un volum de joves estrangers que supera el 33%, mentre que hi ha comarques com el Berguedà, l'Anoia o el Ripollès, on els joves de nacionalitat estrangera no arriben a 1 de cada 5. Els principals països de procedència varien en funció de la comarca: a la Garrotxa la majoria de joves estrangers són originaris de la Índia, a la Cerdanya són principalment de Bolívia i de Portugal a l'Alt Urgell.

Activitat 9: Tutoria.

REFUGI, EFECTES SECUNDÀRIS

Llegiu l'article de Vilaweb sobre immigració i salut, i obriu un debat a l'aula sobre com hauria de ser l'atenció a aquestes patologies. La mateixa entrevista ja us donarà pistes, per tant, anoteu-les bé i complementeu-les. Penseu en el vostre centre de salut, quins canvis s'haurien d'aplicar en la rebuda, atenció i derivació dels pacients? Demaneu que vingui algun/a professional d'atenció primària al centre a parlar-vos de com funciona actualment l'atenció i obriu el debat acompanyats per la/el professional sanitari.

'Psicològicament, ningú no surt indemne del camí de la immigració'

Article publicat a Vilaweb, el 24 de gener de 2017

Parlem amb el doctor Francisco Collazos, responsable del programa de psiquiatria transcultural de l'Hospital de la Vall d'Hebron

És fonamental, diu el doctor Francisco Collazos, tenir en compte el context social, cultural i polític de la persona quan se n'observa la salut mental. Aquest és un terreny on els metges no es mouen de gust i solen delegar-ho a uns altres estaments. Caldria una bona coordinació dels serveis socials i mèdics. És una assignatura pendent al nostre país.

—Poseu-me'n un exemple.

El 80% de les víctimes de xarxes d'exploració sexual acaben tenint símptomes de trastorn per estrès posttraumàtic, depressió, ansietat o consum de drogues. Com s'ha de tractar específicament? És ben rar, aquí, encarar-ho d'una manera culturalment sensible. A la Facultat de Medicina, no s'hi dedica ni una hora, a aquests fets. Els metges ens hauríem de formar més en la psiquiatria cultural. Els símptomes s'expressen de maneres diferents, segons cada cultura.

—Com ho fan en els altres països?

Al Canadà, els EUA, o París i Londres, és habitual que s'adaptin els recursos públics de salut mental a la immigració. Tots els usuaris han de poder rebre qualitat d'atenció, independentment de la religió, la cultura, la nacionalitat, l'orientació sexual, etc. El principi de justícia ha de prevaler. I aquí no en som conscients perquè hem tingut una societat més o menys homogènia.

—Quines dificultats té l'atenció psiquiàtrica d'immigrants i refugiats?

Són persones que duen al damunt una colla de dificultats superiors en el seu dia a dia. Als factors d'estrès comuns que tots tenim (arribar a fi de mes, patir per la salut d'un familiar...), se n'hi afegeixen més, com ara dificultats d'adaptació cultural o un seguit de pèrdues associades al fet de migrar: pèrdua d'estatus, seguretat, confort, idioma, costums... L'immigrant està habituat a donar un sentit a la seva existència —feina, relacions socials...— i de sobte es troba amb un altra cultura. I fruit de la trobada es produeix una aculturació que, segons com es gestioni, pot causar trastorns.

—Quin és el factor d'estrès que més els afecta?

El que té més repercussió és la discriminació percebuda. La majoria de la societat no en som conscients, però les microagressions xenòfobes o racistes que reben s'acumulen i posen a prova la seva capacitat de resistència.

—També els deu afectar el fet d'arribar a un món absolutament desconegut.

Sí, de moltes maneres. Per exemple, hi ha episodis psicòtics breus per desconeixement de l'entorn. De vegades, han confós un escombriaire amb un policia. O els demanen els papers i no els tenen. Són episodis breus i tenen solució, però alguns acaben ingressats en una unitat de casos aguts de psiquiatria, un lloc que ells ni poden imaginar. Molts vénen de països on no hi ha polítiques de salut mental. Conèixer un psiquiatra és com conèixer un unicorn.

—Hi ha un xoc de realitats: la que ells s'imaginen i la que es troben?

És un desgast constant. Es troben una frustració darrere una altra. Han d'ajornar constantment el premi pel qual han sacrificat tant, i al final acaben descomponent-se. Ningú no en surt indemne, d'aquest camí. I ho veiem. Són éssers humans que, independentment del seu origen, tenen la capacitat de sentir i de tenir unes emocions negatives, arran de la frustració de no aconseguir el seu propòsit. Ningú no emigra per caprici, sinó perquè fuig d'una persecució o perquè espera trobar una

vida millor. La majoria no tindrà cap trastorn mental si aconseguim un context psicosocial adequat. Quan això falla, ja entren en fase de risc.

—Hi ha reaccions diferents al xoc de realitats?

Sí. Per això és tan difícil. No hi ha dos immigrants que hagin tingut la mateixa història. N'hauríem de saber l'origen, com era la seva vida. Potser un subsaharià, o un paquistanès —d'un context molt pobre—, té unes expectatives baixes i per poc que li ofereixi Europa pot considerar-ho un èxit. Encara que, per mi, aquí visqui en condicions molt dures, quan els proposen el retorn el rebutgen. En canvi, unes altres persones que potser eren enginyers o periodistes en l'origen, com els veneçolans, per exemple, es troben amb una baixada de condició social que posa a prova la seva tolerància a la frustració. Darrere de cada immigrant, refugiat, sol·licitant d'asil, hi ha una història i una vulnerabilitat biològica. Si ja tenia problemes en l'origen, sumats a tots els factors d'estrès, es pot trencar.

—Com es manifesta aquest trencament?

Si per mala sort tenen un trastorn psíquic, tindran episodis psicòtics més o menys breus, o potser esquizofrènia, qui ho sap. La majoria ho representen amb angoixa depressiva. Aquests quadres són molt freqüents en situacions socials molt dures.

—Deu ser molt complex fer-se càrrec de com viu els seus problemes el pacient immigrant o refugiat.

Sovint els expressen de manera diferent que els autòctons. No en podem esperar una queixa tan intel·lectualitzada o clara com fan els occidentals: 'Estic deprimit.' De vegades és el mateix cos que es converteix en vehicle de la queixa. La somatització. Són cultures on no es promociona tant l'expressió del malestar psíquic. Generen cefalees, molèsties digestives, etc. Van a l'atenció primària. Allà no hi troben el què i llavors ens els envien.

—I què feu vosaltres?

Intentem trobar la relació entre el context social i cultural, el xoc i els símptomes. No és pas senzill.

—Quins casos us preocupen més o us semblen més difícils?

Els psicosocials. Perquè tenen un component social molt marcat i excedeixen la meua capacitat. Per exemple, l'immigrant que no pot reagrupar la seva família perquè no té contracte o té ingressos insuficients; la precarietat econòmica, els desnonaments... O els qui van arribar essent menors no acompanyats, han passat per centres d'acollida i, quan han tingut divuit anys surten i cauen en una mena de llimbs d'inadaptació, amb un futur molt negre. Això crea patologies que poden esdevenir cròniques.

—Com reaccionen a l'adaptació els africans?

Els seus testimoniatges són relats duríssims, han vist morir molta gent, els han robat, han hagut d'ajudar-se entre ells, han saltat reixes, han viatjat amb pasteres... La majoria han superat proves tan dures que si són al carrer i la guàrdia urbana els requisa les bosses que venen no els agrada, és clar, però no els afecta gaire. No fan ni de bon tros tan ús com els altres del sistema de salut mental per problemes d'ansietat o de depressió. Quan vénen és per trastorns més greus, psicòtics. La dificultat és la seva cosmovisió, les creences màgiques. Creuen, per exemple, que si et poses un amulet seràs resistent a les bales o que un *yinn*, un esperit maligne, els ha posseïts. L'objectiu és conjugar el seu punt de vista i el meu, sense que se senti menyspreat i torni a la consulta per continuar el tractament. Em preocupen molt. Fer el sincretisme entre les seves creences i la psiquiatria tradicional és un desafiament immens.

—Per on es comença?

Seria ideal compartir el tractament farmacològic amb els recursos comunitaris, centres de rehabilitació, hospitals de dia, pisos tutelats, etc. Són persones sovint amb dificultats d'expressió en

el nostre idioma o amb una irregularitat que ho dificulta. Són pacients amb malalties molt greus que no reben el tractament adequat.

—Com se'n podria millorar l'assistència?

Cal evidenciar aquestes necessitats. Els americans en diuen 'competència cultural'. Un sistema públic de salut no pot negligir que hi ha una diversitat cultural i que hi ha de donar resposta. Per tant, ha d'aplicar alguna classe de mesures. No fer-ho, als EUA es considera molt racista. Aquí costa d'entendre-ho. Caldria incorporar al sistema la figura d'un mediador intercultural, per facilitar la comunicació entre pacients i sistema sanitari. També cal sensibilitzar i formar els professionals. A Catalunya podem estar orgullosos de les passes que ja s'han fet, en comparació amb unes altres comunitats i uns altres països europeus. Passa que la crisi i les retallades ho han frenat tot, però em consta que l'interès no s'ha perdut.

—Entre els refugiats que arriben, quines són les patologies més freqüents?

Trastorns per estrès posttraumàtic, quan l'individu ha viscut situacions en què li ha perillat la vida o la d'altres. Han vist morir un fill o un amic en un atemptat, per exemple. Malauradament, n'hi ha molts, però no tots els que han viscut situacions de risc tenen aquests trastorns.

—Com es manifesta?

De formes diverses. Els costa molt dormir, quan s'adormen es desperten sobresaltats, tenen malsons on reviu l'escena, tenen una gran excitabilitat, qualsevol estímulo els sobresalta de exageradament, tenen un nivell d'ansietat molt important, no aconsegueixen concentrar-se, no rendeixen...

—I els que han estat objecte de persecució política o per la seva orientació sexual?

En general, també tenen problemes d'angoixa i depressió lligats a la situació de caos i al fet d'abandonar el país contra la seva voluntat. Aquí cal intervenció psicosocial. En alguns casos, poden derivar en episodis psicòtics.

—I les víctimes de tortura?

La literatura recull molt bé que les víctimes de tortura acaben presentant prevalences molt elevades de trastorn per ús de substàncies. La gent que ha viscut situacions de molta angoixa i ansietat acaba medicant-se amb una copa. L'accés a les drogues de la nostra societat també duu a una situació de risc.

—Quines persones viuen en aquesta situació de risc?

El concepte aquí és important. Molts vénen d'un context en què, per la seva manera de beure, no se'ls acudiria mai d'anar a una consulta psiquiàtrica. No vull caure en estereotips, però els qui arriben de l'Europa de l'Est o d'ex-repúbliques soviètiques tenen una manera de beure que ells no consideren de risc, però quan arriben aquí han de ser informats. He tractat persones que vénen de la guerra d'Ucraïna, o de Crimea, que fan un ús de l'alcohol impressionant. Però per ells ha estat la manera de sobreviure.

—Les guerres i les drogues sempre han estat relacionades.

Sí. Quants van tornar del Vietnam enganxats a l'heroïna, i quants ucraïnesos han recorregut al vodka per sobreviure a la guerra. Però no únicament la guerra és una situació límit. Hi ha els nens que inhalen cola, que són menors d'edat no acompanyats, que són aquí, al carrer, en situacions d'exclusió social, de marginalitat. Són drogues que els desinhibeixen, que els treuen la por de viure al carrer; fins i tot, els fan perdre la gana i el fred.

Activitat 10: Història del món contemporani. Ciències Socials.

LA PUERTA AZUL

LA PUERTA AZUL, d'Alicia Medina ens endinsa dins els murs més racistes i cruels de la nostra societat: els CIE (Centre d'Internament per a Estrangers). Tràiler del documental: <https://youtu.be/p3IO5ADMyAU>

El primer llargmetratge documental que conjumina totes les veus a favor i en contra dels polèmics Centres d'Internament d'Estrangers. Centrada en el CIE de Sapadors (València), la cinta obre un debat global sobre la repressió i criminalització a les persones migrants.

VEURE EL DOCUMENTAL: <https://youtu.be/hgzcX81-EtQ>

L'objectiu del documental és donar a conèixer les condicions de vida del CIE de València però també obrir un debat sobre en quin tipus de societat ens converteix el fet que existeixin aquests centres. Aquest també vol ser l'objectiu de l'activitat: Obrir el debat i buscar campanyes i alternatives que a Catalunya i a la resta de l'estat Espanyol s'estàn duen a terme per tal de tancar els CIEs.

Activitat 11: Català

PORTES TANCADES

Refugiats: crònica d'un fracàs. La resposta europea ha convertit l'arribada de tan sols un milió de migrants en una crisi sense precedents CRISTINA MAS BARCELONA | 14/05/2016 00:02

La guerra de Síria (i els altres conflictes del Pròxim Orient) i el fossar de desigualtat que divideix les dues ribes del Mediterrani empenyen cap a Europa centenars de milers de persones que busquen un lloc segur per tornar a començar. L'arribada de poc més d'un milió de refugiats l'any passat ha desencadenat una crisi de dimensions històriques a la UE. Però un milió de refugiats no són res per a una unió de 28 estats amb més de 500 milions d'habitants i que, per més crisi econòmica que pateixi, està en condicions infinitament millors que els països de la regió, que suporten més de quatre milions de refugiats sirians. No és una crisi migratòria ni humanitària; és una crisi política i de drets. Les costures de la UE s'esquincen i els principis del dret humanitari han quedat en paper mullat. En aquest context, Espanya -que a diferència d'episodis anteriors no està en la primera línia de l'arribada- mira cap a l'altra banda. I mentre els governs giren l'esquena a la realitat, la resposta sorgeix des de baix: bombers, infermeres, socorristes, ONGs o joves amb més ganes que recursos s'arremanguen per fer més suportable el periple i l'aterrada dels nòvinguts. Aquest migdia està convocada una manifestació a Barcelona.

«Mentre que són els països veïns de Síria (Turquia, el Líban i Jordània) els que suporten el pes de la crisi de refugiats, la UE tanca la porta. Les polítiques de control de fronteres no frenen els refugiats (pesen més els motius per marxar que les traves a l'arribada), però els empenyen a camins més perillosos.

L'acord de la UE amb Turquia per expulsar-hi tots els arribats a Grècia sense papers és l'últim dels murs que s'han alçat a Europa: les illes gregues que abans eren punt de pas ara s'han convertit en presons sense sortida. Segons les dades que ahir ofería l'agència europea de vigilància de fronteres

Frontex, a l'abril van arribar a Grècia 2.700 persones, un 90% menys que el mes passat. Però cada cop que es tanca una porta se n'obre una altra de més petita i perillosa: dijous els guardacostes italians van rescatar 800 persones, entre les quals molts sirians, que creuaven en pastera el canal de Sicília (el trajecte des de Turquia fins a Lesbos és de 9 quilòmetres; entre Líbia i Lampedusa n'hi ha 205). I les màfies comencen a fer l'agost en la ruta que creua el mar Negre i travessa Rússia de sud a nord fins a l'Àrtic. (...)

Espanya no està complint el seu compromís d'acollir 17.000 refugiats arribats a Grècia i Itàlia abans del setembre del 2017. Fins ara només se n'ha acollit un grup de 18 procedents d'Itàlia. "Amb la crisi actual s'han reforçat les places d'acollida, però els refugiats que estem rebent són els que arriben pel seu compte", explica Miguel Pajares, president de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR). "El govern espanyol diu que Grècia no està fent la feina d'identificació, però en realitat el problema és que a Madrid no hi ha voluntat política d'acollida: França ja ha portat més de 1.100 refugiats de Grècia", recorda.

Els refugiats que arriben pel seu compte a Espanya (l'any passat van ser 14.600, dels quals 1.361 van demanar asil a Catalunya) es troben amb un sistema que tradicionalment ha sigut restrictiu i que està subcontractat a unes ONG que han patit dràstiques retallades. Si un refugiat aconsegueix arribar a l'aeroport del Prat (per exemple amb un visat d'estudiant o de turista), encara que tingui família a Barcelona, li poden oferir una plaça a Sevilla. Si no l'accepta, queda fora del programa estatal d'ajudes socials. Un programa que només garanteix l'allotjament i la manutenció durant sis mesos (nou en el cas de famílies amb criatures o altres casos vulnerables). Quan han passat tot el procés burocràtic (el 68% de peticions van ser denegades l'any passat, vint punts per sobre de la mitjana europea), sis mesos després d'haver presentat la sol·licitud, els refugiats tenen dret a treballar. El problema és trobar feina.

Les rivalitats institucionals compliquen encara més l'acollida dels refugiats. Espanya tanca la porta, la Generalitat s'ha ofert a Brussel·les a acollir 4.500 persones però Madrid ha dit que no. I l'Ajuntament de Barcelona, que ha fet bandera de l'acollida, diu que Madrid no li passa informació ni transfereix recursos per finançar una acollida que en molts casos acaba recaient en els seus serveis socials.»

- Digues per què el text és una crònica i assenyala'n tots els elements.
- Quina és la funció del títol i l'entrada?
- Assenyala algun comentari subjectiu de la cronista.
- Atreueix-te a fer una crònica sobre el mateix tema, segons l'actualitat del moment.

Activitat 12: Ètica o Religió

JOC DE ROL SOBRE MIGRACIONS I ENTRADA A EUROPA

Joc de rol extret del web: <http://abprefugiados.blogspot.com.es>

El propòsit d'aquesta dinàmica és crear consciència de les dificultats viscudes pels refugiats quan fugen dels seus països i regions cap a una vida millor a Europa. Ells corren el risc de perdre les seves vides en el camí en cerca de seguretat per a ells i les seves famílies. Quan arriben a Europa també corren el risc de ser arrestats i enviats a camps de refugiats o bé de ser deportats. És important adonar-se de les dificultats del camí i les emocions associades a la pèrdua de la seva llar i els seus sers estimats:

- Posar-se en la pell dels refugiats.
- Desenvolupar empatia i solidaritat cap als refugiats.
- Entendre que les causes de les migracions són moltes i variades.

- Descobrir les múltiples raons per sol·licitar asil.
- Adonar-se que els refugiats deixen els seus països perquè es veuen forçats a fer-ho.
- Adonar-se que hi ha refugiats de molts països i regions, no solament sirians.
- Entendre les raons dels guardacostes i la policia per fer complir la llei.
- Reflexionar sobre els temors i prejudicis relacionats amb els refugiats.
- Desenvolupar la competència lingüística a través del diàleg i el debat sobre la crisi de refugiats i les raons de les migracions.
- Treballar junts cooperant entre grups i millorant el treball en equip.
- Respectar els punts de vista d'unes altres persones i realitzar un diàleg constructiu.

Materials: pissarra gran, targetes de vocabulari i targetes de refugiats pel joc de rol.

- Pas1: 10 min
- Pas2: 20 min
- Pas3: 15 min
- Pas4: 10 min

PAS 1. MOTIVACIÓ

1A – Pluja d'idees sobre refugiats, raons de les migracions, problemes a l'arribada... El professor/a escriu a la pissarra el vocabulari principal del tema.

1B – El professor/a llegeix en veu alta aquest text curt: “La teva vida ha donat un gir de 180 graus a causa de la guerra, la persecució, la fam, els bombardejos o la pobresa. Tu has perdut els teus estalvis durant el terrible viatge a Europa. Has perdut els teus parents, els teus amics i fins i tot algú de la família. Si tu ets un pescador, un guardacostes, un mafiós o un voluntari, tracta d'entendre aquest context”.

PAS 2. PREPARACIÓ

El professor llegeix en veu alta el següent escenari:

“És una freda i fosca nit en una platja de la illa de Lampedusa, prop d'Itàlia. Un grup de refugiats acaba d'aconseguir la costa amb l'ajuda de dos voluntaris i un pescador local. El bot havia bolcat i un nen de dos anys s'ha ofegat mentre tractaven d'arribar a l'illa.

Els guardacostes acaben d'arrestar al traficant de refugiats. El mateix guardacostes vol enviar els supervivents del rescat a un centre de refugiats que hi ha a l'illa. Els voluntaris s'hi oposen argumentant que si ho fa, seran retornats a Líbia i que són refugiats amb dret a asil. El pescador local està llest per buscar-los cases d'acolliment entre els propis pescadors, però...”

Formació de subgrups:

El professor/a divideix la classe en grups de famílies i els dona la targeta que els correspon. (Annex 2). Hi ha dos grups més, d'una banda el de voluntaris i el pescador, i de l'altra la policia i el traficant. El professor/a actua com a mediador i guia, ajudant els grups amb el vocabulari, arguments i opcions possibles.

Treball en equip – Es treballa junts en la preparació del rol i el diàleg possible, incloent paraules del vocabulari après i de les emocions que poden sentir: ansietat, empipament, por, fatiga, empatia, culpa, vergonya. Tractem de practicar aquestes emocions, perquè a l'hora d'actuar quedin reflectides.

Context: Una freda nit en una platja de Lampedusa.

PAS 3. ROLE-PLAY

Comencem el role-play: Els jugadors adopten els seus rols i expressen els seus sentiments sobre la situació en la que es troben. El professor observa i pren notes sobre l'ús del vocabulari, diàlegs, arguments, prejudicis i el respecte pels altres. És important incentivar el respecte a la classe.

PAS 4. DIÀLEGS I DEBAT:

Després del role-play plantegem un diàleg i debat usant les següents preguntes:

- Quines impressions t'emportes del role-play?
- Com s'ha desenvolupat la situació? Què ha ocorregut?
- Com se sent essent un refugiat?
- Com se sent essent el guardacostes/traficant/voluntari/pescador?
- Com et sents ara?
- Què has dit per convèncer al guardacostes que us deixi creuar la frontera?
- Ha estat possible arribar a un acord?

ANNEX 1 - VOCABULARI:

És important que la mestra, professora o dinamitzadora tingui clars els següents conceptes o, en el seu defecte, en tingui la definició a mà per si cal ajudar el grup a utilitzar el vocabulari correctament. Refugiat, migrant, guerra, persecució religiosa i política, frontera, asil, sol·licitud d'asil, guardacostes, ajuda humanitària, alberg de refugiats, sol·licitant d'asil, país d'acolliment, camp de refugiats, violacions de drets dels refugiats, traficant, grups ètnics, neteja ètnica, estatut dels refugiats, matrimonis forçosos, ser denegat, integrar, devolucions, estar en estat de xoc.

ANNEX 2- TARGETES JOC DE ROL

Família A: 3 membres

Mare A, 32 anys, camperola

Fill A, 10 anys, camperola

Germana A, 11 anys, camperola

País: Sudan del Sud

La nostra família viu en terres de cultiu. Som analfabets. La guerra civil i els conflictes ètnics estan destrossant el nostre país. Hi ha mines en el sòl i el nostre fill va perdre una cama. És discapacitat. El nostre pare va anar a Itàlia fa tres anys i va aconseguir un treball. Volem reunir-nos amb ell a Roma.

Família B: 4 membres

Pare B, 30 anys, pescador

Avi B, 50 anys, pescador

Fill B, 12 anys, pescador

Germana B, 11 anys, mestressa de casa

País: Ghana

El nostre poble depèn de la pesca. Hi ha escassetat de peix a la nostra regió des de fa uns anys. Això significa passar gana. La nostra mare va morir l'any passat i la nostra germana va haver de deixar l'escola. Nosaltres vam vendre les nostres pertinences i la majoria de les famílies del poble ens van ajudar amb els seus estalvis perquè poguéssim pagar el viatge a Europa. Volem viure amb dignitat, lliures de la fam i de la pobresa.

Família C: 5 membres

Mare C, 28 anys, doctora

Àvia C, 44 anys, mestressa de casa

Besàvia C, 65 anys

Germana C, 10 anys

Germana C, 29 anys

País: Síria

Síria està sofrint una guerra civil des de 2011. L'estat islàmic (DAESH) ha ocupat gran part de la regió i ha imposat les lleis de la sharia. El meu marit va ser assassinat. Les nostres filles han hagut de deixar l'escola. La situació està empitjorant amb els bombardejos russos i tenim por de perdre les nostres vides.

Vam haver de vendre les nostres pertinences i vam anar a un campament de refugiats al Líban, però les condicions eren deplorables i no trobàvem treball. Un traficant de migrants ens va oferir l'oportunitat d'anar a Europa, entrant per Itàlia, a través d'Egipte i Líbia, perquè les fronteres gregues estan tancades en aquest moment i Turquia està retornant immigrants i refugiats cap a Síria o confinant-los en camps de refugiats. Vam haver de pagar-li tots els nostres estalvis i prendre un bot a Líbia. La nostra besàvia és diabètica i requereix d'un tractament urgent.

Família D: 4 membres

Pare D, 38 anys, mestra
Mare D, 34 anys, mestressa de casa
Germana D, 12 anys, estudiant
Bebè, 8 mesos
País: Nigèria

Nosaltres, a Nigèria, estem vivint sota el terror de Boko Haram. Són terroristes que estan escampant el pànic a la nostra zona i desestabilitzant el país. Estan segrestant nenes a la nostra regió, com ara fa poc en una escola propera. Així que vam decidir d'arriscar-nos i anar a Europa a la recerca d'una vida millor. Jo vull que la meva filla pugui estudiar i treballar. Hem sortit de Líbia donant tots els nostres diners als traficants libis.

El nostre fill de dos anys ha caigut a l'aigua la passada nit i s'ha ofegat, malgrat portar l'armilla salvavides. El seu salvavides el vam pagar amb 50 euros més però no el va ajudar a flotar. Estem desolats.

Família E: 1 membre

Noia E, 19 anys, treballadora de la llar
País: Somàlia

Vaig ser forçada a casar-me quan tenia 13 anys i vaig haver de viure a casa de la meva sogra. Ella em tractava com una esclava. Em pegaven tots els dies. El meu cosí va intentar ajudar-me a escapar, però la meva sogra ens va veure parlant al mercat i vaig ser acusada d'adulteri. Un tribunal, basant-se en les lleis de la sharia, em van condemnar a mort per lapidació. Un voluntari d'Amnistia Internacional em va ajudar a escapar i em va aconsellar sol·licitar asil. Vaig haver d'amagar-me i esperar uns mesos, però la meva sol·licitud d'asil va ser denegada. El voluntari em va ajudar a escapar a Líbia i vaig haver de treballar durament com a criada durant 5 anys. Vaig haver d'estalviar diners per al viatge a Europa i vaig donar tot els meus diners als traficants libis.

Família 2 membres

Mare F, 32 anys, camperola
Fill F, 15 anys
País: RD Congo

Vaig perdre al meu marit en les mines de coltan. No vull que el meu fill treballi a les mines. Grups armats segresten nens i adolescents a la nostra regió, així que vam haver d'escapar de la nostra terra per evitar un possible segrest. Vam caminar durant centenars de quilòmetres i ens vam amagar en un camió. A Líbia vam haver de treballar dur per estalviar diners per anar a Itàlia. El meu germà està treballant a Alemanya i em va enviar diners també. Nosaltres volem reunir-nos amb el meu germà, ell cuidarà de nosaltres i ens ajudarà a trobar ocupació.

Voluntaris A B

País: Espanya

Som germans i socorristes. Normalment treballem a l'estiu, però ara estem a l'atur. Hem vist la terrible situació a les costes gregues i italianes i volem ajudar, així que ens hem unit a un grup de voluntaris a l'illa de Lampedusa per ajudar els refugiats i migrants que tracten d'entrar a Europa. Són persones que han estat enganyades pels traficants de persones i han de pagar-los xifres desorbitades per una llanxa i uns salvavides que no suren. Acabem de rescatar un grup de refugiats de l'aigua amb l'ajuda d'un pescador local. Els donem ajuda humanitària, menjar, aigua i primers auxilis. Estem buscant gent a la zona que els ajudi i els ofereixi refugi.

Guardacostes A

País: Itàlia

Sóc guardacostes. M'agrada el meu treball. Crec que tots hem d'obeir la llei i les autoritats. Em fa pena la situació dels refugiats i la guerra, però no poden viure tots a Europa. No és el nostre problema. Per què no els ajuden els rics països àrabs o altres països africans? La majoria dels països àrabs són rics, com Aràbia Saudita. Nosaltres tenim molta desocupació i la nostra joventut no troba treball. Traficants corruptes s'aprofiten de la situació dels refugiats, però nosaltres no podem deixar-los creuar la frontera així sense més. Fins i tot es poden colar jihadistes. Si veig immigrants il·legals els arresto i els porto al centre de detenció d'immigrants. Si sol·liciten asil ells poden anar a un alberg o camp de refugiats. Jo només faig la meva feina seguint les regles.

Traficant A

País: Líbia, 45

Jo solament ajudo als migrants i refugiats a aconseguir els seus somnis. Hi ha molta desocupació al meu país i no trobo feina. He de mantenir la meua família i tinc un fill discapacitat. Jo ajudo els refugiats a arribar a Europa i els veng salvavides autèntics per 50 euros, no són falsos. Això és un negoci com qualsevol altre. Si algú mor en el mar no és la meua culpa.

Ancià pescador local A

País: Itàlia, 73

En els últims 10 anys han arribat milers d'immigrants i refugiats a les nostres costes en condicions desesperades. Molts d'ells han perdut a les seves famílies en el terrible viatge. Aquest any ha estat molt dur. Moltes famílies han arribat a Lampedusa a causa de la guerra als seus propis països. Jo sóc vell i recordo quan els europeus fugien dels seus països també a causa de la guerra i uns altres ens van ajudar. Nosaltres hem de fer el mateix. Sóc un pescador i haig de respectar les lleis del mar que em diuen que haig d'ajudar a algú que està a l'aigua i portar-lo a terra. Avui acabem de rescatar un grup de refugiats en un bot i estem buscant cases d'acolliment al poble.